

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű ujság. A Bácsbodrogyvmegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KULA, TELEFON 14
Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-tér soronként 40 fillér

KISS GYULA
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke
SZERKESZTŐSÉG
BERCSÉNYI JÓZSEF
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője

Felolvasó szerkesztő
BERKOVITS REZSŐ
Kiadótulajdonos
BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félévre 4 K, egész évre 8 K
Egyes szám ára 20 fillér
Megjelen vasárnap

XVIII. évfolyam

KULA, 1914 május 31.

23. szám

A boldogulás útja.

Az egyén, valamint a társadalom életének legfőbb célja bizonyos fokú boldogság elérése.

A boldogság az egyéni, vagy a társadalmi vágyak kielégítése.

Lehet-e az egyén, vagy a társadalom minden vágyát egyszerre kielégíteni? Nem. Mert ha kielégítjük az egyiket, nyomban egy sereg hasonló, vagy különböző vágy keletkezik s mindegyike várja teljes kielégítését. Ebből önként következik, hogy abszolút boldogságról szó sem lehet, tehát ne is keressük az abszolút boldogságot, mert azt nem találjuk meg.

A boldogság foka és minősége mindenkoron attól függ, hogy mennyire tudjuk a bennünk keletkezett vágyakat arányosan lecsendesíteni, kielégíteni s magunkat a túlzott vágytól visszatartani. Mindez az érett megfontolástól, az előrelátástól s az akarattól függ.

A vágyak arányos kielégítése szüli azt az állapotot, melyet lelki összhangnak, megelégedettségnek szoktak nevezni. Az egyes társadalmi rétegek vágyait elemezve, arra a végkövetkeztetésre jutunk, hogy e vágyak minőségük és számuk szerint különbözők és egymástól elütők.

Tapasztalatok bizonyítják, hogy az alsó népréteg vágyai egyszerűbbek, könnyebben kielégíthetők, mint a közép vagy a felsőbb néprétegé. Azért az alsó néprétegek között sokkal inkább találkozunk ugynevezett boldog, megelégedett emberekkel, mint a felsőkben. A természet embere boldogabbnak érzi magát, mint az attól elrugaskodott egyén.

Vizsgálataink közben még arról is szereztünk tudomást, hogy a modern kor embere sok olyan vágygal rendelkezik, mely egészségtelen váltánál fogva úgy az egyén, mint a társadalom helyes fejlődése és tökéletesedése ellen tör.

A vágyak, melyek a boldogság elfajulására vezetnek, ma már nemcsak a felső, hanem az alsó néprétegekben is ijesztő módon terjednek. Addig, amíg az abnormis és túlzott vágyak csak a felső rétegekben tanyáznak, a társadalom létérdeke nem forgott oly veszedelemben, mint most, amikor e vágyak az alsó néprétegek talajába is mélyítették gyökérszálaikat.

A hibát, melyet a vágyak minőségében találtunk, a társadalmi réteg felszivódása némileg helyrehozta, avagy kiküszöbölt, most azonban az alsó talaj is megvan fertőzve s így az alsó rétegekben való felszivódása sem teljesítheti az előbbi kötelezettségét, mert maga is fertőzött vágyakkal bír.

Ha e vágyak úgy az alsó, mint a felső néprétegekben haladnak előre, akkor egyszerűen megállapíthatjuk a jövő perspektíváját, melyben társadalmunk betegségeinek okozóját láthatjuk. A fertőzés, mint már jeleztük, felülről lefelé történik. Itt is, amott is oly vágyak nyernek kielégülést, melyek a boldogság elfajulását eszközlik. Ez egyúttal szülőke annak, hogy a boldog, a megelégedett emberek száma egyre apad s az elégedetlenek szaporodnak, az elégedetlenség pedig *megbolygatja a lélek összhangját, feldúlja a család és a társadalom békéjét*, nyugalmat s ezzel gátakat emel a haladás és tökéletesedés elé.

Az emberiség vágyainak túlzott, abnormis volta legjobban, legszembeszökőbben a *fokozódó fényűzésben és az érzékiség hajhászásában* domborodik ki. Az emberiség özöne könnyű szerrel *munka nélkül* s nagy lábon akar élni s közben édes keveset törődik a mások boldogságával, életével. Nem elégszik meg a szerénység és az egyszerűség határai között mozgó boldogsággal, hanem olyan boldogság után törekszik, mely energiáját, a rendelkezésére álló eszközöket s anyagi tényezőit messze túlszárnyalja. Természetes, hogy így az igazi boldogságról, megelégedett-

ségről szó sem lehet; ez azután sok rossznak a kútforrását képezi:

Ilyen többek között a kétségbeesés, a nyugtalanság, az öngyilkosság, a csalás, sikkasztás, a hűtlenség stb., az elfajulásnak leggyakrabbi következményei.

A házasságokról tudvalevő, hogy azok javarésze ugynevezett érdekházasság, mely csak igen ritka és kivételes esetekben lehet boldog. A családok között sok a romantikus család, melynek boldogsága beteges alapokon nyugszik s etikája felette ingadozó; vágyai leginkább a fényűzés és az érzékiség hajhászásába terelődnek. Az ugynevezett etikai család, mely az egészséges fejlődést szolgálja, mindinkább háttérbe szorul.

Amilyen a család s annak boldogsága, olyan azután a családi nevelés is. Az ilyen családokban nevelkedett gyermek későbbi életében sem lehet boldog.

Köztapasztalat bizonyítja, hogy az ifjak és lányok úgy általánosságban véve — igen magasröptű és a fényűzésre hajló vágyakkal rendelkeznek. Ezek a lények a legkevésbé sem tudnak a szerénység körébe beilleszkedni. Nincs annyi erejük, előrelátásuk, mint amennyi a bennük keletkezett vágyaknak a fennálló körülményekhez, viszonyokhoz való alkalmazkodásához, egyszerűsítéséhez szükséges. Így természetes, hogy az igények fokozódnak, a munka azonban súlyos, de ezzel súlyos a boldogság is.

Vannak családok, különösen a felső rétegekben, hol a gyermek minden egyes kívánsága, vágya teljesül. Az így nevelt gyermek követelődző, önző s nagyigényű lesz, ami későbbi életévéiben is megnyilatkozik nála. A koraérettség okát szintén vázolt keretben kell keresnünk. A koraérett gyermekifjú csakhamar fásulttá válik a nemes, jó és igaz iránt.

Ismét találkozunk családokkal, melyek a gyermek valamennyi vágyát valóságos drákói szigorba szorítják. A gyermek vá-

Fürdők és fürdőzők.

Tavasz végén, nyári szezon közeledtével, miről volna időszerűbb beszélgetni, mint a fürdőkről és a fürdőzőkről. Társaságban, családban az érdeklődés a nyaralás, a fürdőhely felé fordul, az újságokban, prospektusokban, reklámoszlopon csábító szépséggel körültonva jelentkeznek a nagy fürdők és a kisfürdők s néhány hét múlva előkelő bőröndök milliói repülnek szerte az országba, a szomszéd Ausztriába s az egész világba, széthordani a verejtékkel vagy fürge könnyűséggel összeszedett bankókat. Ilyenkor aktuális a fürdő kérdés és ilyenkor lehet megállapítani, mennyire fürdőző nemzet a magyar. Ha ezekből a látszatokból következtetni lehetne többre is, az ember készséggel állapítaná meg, hogy a nyári két hónapban mindenki fürdik az országban. Pedig dehogyan fürdik, dehogyan! Csak fürdőzik. Csak fürdőző nemzet vagyunk, amely az elrontott gyomrát, a fájó lábait, a fogyó erőit kurálja, vagy szórakozik, pihen, üdül, a lányát adja férjhez és galambokat lövöldöz, egyszóval fürdőzik, de nem fürdik. Fürdőzni lehet víz és kád nélkül, szappan és rendszer nélkül, a fürdőzés még nem fürdés. A fürdőzők statistikájából legfeljebb azt lehetne megállapítani, hogy hány embernek telik arra, hogy nyáron elhagyja a megszokott lakását és hogy a doktorokat, vállalkozókat, szállodásokat, fürdő tulajdonosokat gazdagítsa. De nem lehet meg tudni, mennyire fürdenek nálunk az emberek.

Erre sokkal megbízhatóbb forrásokra van szükség. Csak a statistika világító szamoszlopai-ból derül ki, hogy fürdőzők és fürdők, üdülők és tisztálkodók számaránya mily messze jár egymástól. Nos, ha azt nem tudjuk is biztonsággal,

hogy a nyári két-három hónapban hány ember áll be a reménykedő és vidám fürdőzők közé, azt igenis felbecsülték már, hogy mily mértékben fürdik télen és nyáron rendszeresen az ország lakossága. Tehát meg lehet állapítani, hogy nem vagyunk fürdőnemzet. Abból a statisztikai felvételekből, melyet a belügyminisztérium a Társadalmi Múzeum és a Magyar Népfürdő Egyesület együttesen állítottak össze, kiderült, hogy az ország tízenyolc és félmillió lakosa közül 73,7%, azaz 13millió ember olyan helységben lakik, ahol egyáltalában nincsen nyilvános fürdő. Ez a 13millió ember tehát vagy otthon fürdik, a maga angol higiénikus felszerelésű cseréptüredő kádjában, vagy hintón és Pullmann-kocsin jár a szomszéd nagyvárosba fürdőni. Akkor tudnillik, amikor ez a 13millió ember bankigazgató lesz, vagy nagyvállalkozó, vagy esetleg néhány ezer hold földnek az ura. Addig egyelőre még nem fürdik. Lehet, hogy némelyik fürdőzik közülük, lehet, hogy pár ezer valamiféle nyomorult teknőben vigasztalódik olykor, egyrésze a nyári két hónapban „lefürdi” az egész évre szóló porciót, de egészen el lehet mondani, hogy az ország minden négy lakosa közül csak egy él olyan városban, ahol bármikor módjában van fürdeni. Három pedig nem fürdik, hogy Eötvös Károlynak adjon igazat, aki tudvalevőleg megállapította a statistika nélkül is, hogy csak az úr, a zsidó, meg a beteg ember fürdik, de a magyar ember nem fürdik.

Igaz, hogy a német birodalomban ugyanilyen pontoságú statisztikai felvétel mást konstatait. Azt konstatait, hogy ott a lakosság 42,5%-a, tehát minden második ember él olyan helységben, melyben nyilvános fürdők vannak. De — hja a német, a más! Az jómódú, iparűző, régebbi kulturájú, hol vagyunk még mi azok-

tól — fogják mondani a kényelmes bölesek. Azok, akik mindent megértének és mindent elintéznek egy indulatszóval. Pedig hát ha az mind igaz is, akkor sem következik sőt bizonyosan nem igaz, hogy a földművelő nemzetnek ne lehetne éppen annyit fürdeni, s ép oly rendszeresen — télen-nyáron, — mint az iparűzőnek. Nem igaz, hogy amit a jobb gazdasági körülmények még nem tettek szükségletté, azt ne lehetne elfogadtatni neveléssel, szoktatással. A fürdő nem luxus, a fürdés nem szórakozás, a fürdő a testápolás, az egészség, a munkaképesség eszköze, mint a levegő, a táplálék, a ruha. A bőrt nem csak annak kell ápolnia, aki finom arcbőrre vágyódik, a rendszeres fürdés, annak is kell, aki nem akar bőrbajt, aki nem akar tuberkulózisban elpusztulni, akinek az erejére van szüksége.

Hogy erre miképpen lehet rákapatni egy nem túlságosan jómódú nemzetet? Ennek is, mint minden kulturkérdésnek nemcsak gazdasági oldala van, hanem nevelői oldala is. S aki elővassa ezt a vaskos füzetet, mely a Társadalmi Múzeum kiadványai közt e kérdéstről megjelent, (Hlavács Kornél és Pataki Béla: Munkásfürdő, népfürdő és iskolafürdő) rögtön tisztába jön vele, hogy csak az az egy mód kínálkozik, amelyet az Országos Magyar Népfürdő Egyesület egy évtized óta ajánl már: iskolafentartók, hatóságok és vállalatok dolga rászoktatni az olesó zuhanyfürdőkkel mindenkit a legszegényebb néposztályt is, a télen-nyáron való fürdésre. Ez a kérdés hovatovább legégetőbb szociális kérdéseink sorába kerül: ott lesz a helye harcosainak a tudóvész, az alkohol, a kivándorlás nyomorúságai ellen küzdők esatavonáiban. De emezeknél sokkal könnyebb lesz a köztisztasáért sikraszállók viaskodása. Epen mivel aránylag kis áldozatokkal megvalósíthatók az ideáljai.

gyai később, mikor bizonyos szabadságot nyernek, hatványozott erővel törnek ki és leginkább a tiltott dolgok elérésére irányulnak.

Mindezeknél fogva a családi nevelésnek mindenkoron oda kell törekedni, hogy a gyermek vágyai oly keretekben nyerjenek kielégülést, mint amilyen keretet kíván a gyermek korával, helyesebben a gyermek testi és lelki fejlettségével, szükségérzetével párosuló boldogság, meglegedettség. Legyen azon, hogy a boldogság csak a szerénység határai között mozogjon. Ne tompítsa, fékezze az ugynevezett káprázatok érvényesülését, mert a gyermekkor boldogsága az élettani káprázatokon alapul.

Ovjuk a gyermeket és az ifjút a koráértésből, mely idővel a lelki élet zavarához, összhangtalanságához, az unalomhoz vezet.

O. U.

Hirek

Zombor sz. kir. város, melynek Kossuth Ferenc díszpolgára volt, a csütörtöki temetésének megjelölésére s melőán képviseltette magát. A halál híre a városházára rögtön kifizették a gyászlobogót, kedden délelőtt pedig tanácsulésen a város nevelési részvétélvázat intéztek az özevgyhez, azután elhatározták, hogy a temetésen a város dr. Fehér Lőrinc polgármester vezetése mellett, Lisleyvity Titusz, Spanyol József és dr. Radisty Lázár tanácsnokok, valamint a csatlakozó törvényhatósági bizottsági tagok képviselik, a ravatalra díszes koszorút helyeznek, végül a város díszpolgárának emléket jegyzőkönyvileg megörökítik. — A „Heidelbergi diákelet” pünkösd-előadása iránt nagy az érdeklődés. Előreláthatólag kifogástalan lesz az előadás, de a darab kiállítás is oly fényes és előkelő, hogy a legkenyesebb, a nagyvárosok színpadjához szokott igényeket is a legteljesebb mértékben fogja kielégíteni. — A m. vasárnap tartotta a Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat XXXI. évi rendes közgyűlést a vármegye székházának kistermében. A gyűlésen elhangzott beszédek közül nagy figyelmet keltett Kozma László elnöki beszéde.

Szabadka város tanácsa Bíró Károly polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy Kossuth Ferenc ravatalára koszorút helyez, nemzetiszín szalagján ezzel a felirattal: „Szabadka városa — Kossuth Ferencnek.” A koszorút fel is küldte a tanács Bozay Károly fővárosi tanácsosnak, a Kossuth-temetés rendezőjének. Kossuth Ferenc temetésén Szabadka városát dr. Bíró Károly polgármester, báró Vojnits Sándor és Janiga János orsz. képviselők képviselték. — A világot az Vojnits holtteste hármas koporsóban hazaérkezett. Az öt világrész minden csodájával betellett lélek utrakelt legnagyobb útjára, a hatodik világrész felé és szabad röptének egyetlen akadályát a nyűgös testet itthagya a földön, amelyen nem termelt már számára új csodálkozás, amiért élni érdemes. A bátor és nemesifjú világot az Vojnits holttestét pedig a gyászoló család kegyelele visszazadja a szabadkai szülőföldnek, amelyben a Vojnits-ösök aluszák álmukat. A szónak kivételes jelentőségű ér-

telmében vett gentleman, utolsó nagy utrakelése előtt sem tagadta meg magát. Megható és imponáló az az uri gondosság, amellyel a világ minden táján előkelő barátokkal bíró Vojnits Oszkár végső utazását bejelentette, hogy sajátkezű irásából értesüljenek eltávozásáról. A regény-alakok gazdag természetéről, a Bácskából indult el az az irigylésre méltón változatos és befejezett élet, amelynek gazdag aratása, az öt világrészből összehordott nagyszerű ritkaság-gyűjtemény az elköltözött nagyur végső intézkedése és a Vojnits-család nobilitása révén előreláthatólag a szabadkai muzeumot fogja gazdagítani. Szabadka város e kultur-gyarapodásért járó háláján túl is kivételes megbecsüléssel veszi körül a nagy világiáró emléket, aki a földkerekség legtávolabbi pontjain, a világengerek távol szigetein becsületet és tiszteletet szerzett a szabadkai Vojnits-névnek. Ritka elutazónak bucsugesztusa kelt olyan általános nagy részvétet és őszinte megindultságot, mint amilyent Vojnits Oszkár utolsó utrakelése keltett azokban, akik őt személyesen ismerték és azokban is, akik érdekes alakját messzebről tisztelték. S ez a ritka megindultság bizonyára jóleső enyhítője annak a gyásznak, amely a nemes világiáró egész családját és legkivált a tiszteletreméltó Nagyszonyt érte, aki legkedvesebb unokáját vesztette el Vojnits Oszkárban. — A MAV elnökgazdátja Szabadkán. Tolnay Kornél, a magyar államvasutak elnökgazdátja május 25-én este a 6 órai gyorsvonattal érkezett Szabadkára, titkárnak dr. Luger Kamillónak kíséretében. A vasuti állomáson Bernáth Kálmán ny. üzletvezető fogadta az elnökgazdát, aki az estét a vasutasok körében, az estszakát pedig szalonkocsijában töltötte. Tolnay Kornél másnap reggel 8 órakor dr. Purgly Sándor főispánnal és dr. Bíró Károly polgármesterrel folytatott tanácskozási a Szabadkán immár elodázhatalanoknak bizonyult vasuti építkezésekről. Délben dr. Purgly Sándor vendége volt a MAV elnökgazdátja, akivel együtt az ebéden jelen volt még dr. Bíró Károly polgármester. Janiga János orsz. képviselő és Bernáth Kálmán ny. üzletvezető. Tolnay Kornél 26-án az esti gyorsvonattal utazott vissza Budapestre. — A Bács-Bodrog vármegyei tanítóegyesület június 3-án Pálcson tartja meg nagygyűlést. A város rendelkezésére bocsátja a vígadó nagyermet, továbbá ingyen fürdőt és szobákat fog adni a tanítóknak. — A tűzrakatanyá homlokzatának rajzait bemutatta már Raichl I. Ferenc tervezőmérnök a polgármesternek. A tervek június első napjaiban készen lesznek és július elejére az építésre az árlejtést is ki fogja írni a tanács, úgy hogy augusztus közepén vagy végén a kaszárnya építése megkezdhető lesz.

Ujvidék sz. kir. város törvathatósági bizottsága május 26-án Matkovits Béla főispán elnöklése alatt rendes közgyűlést tartott. A tárgysorozatot nem nyújtott semmi érdekeset; miniseri leiratok, nyugdíjazási és szabadságolási kérelmek elintézéséből állott. Dr. Ofner Mór tiszti főorvosnak nyugalmabonulása alkalmából a közgyűlés hosszu és érdemes szolgálataért jegyzőkönyvi elismerést tejezte ki. A volt tiszti főorvos 4760 K évi illetménnyel vonul nyugdíjba, egyben a tiszti főorvosi, illetve netáni előléptetés folytán a kerületi orvosi állásra a pályázat meghirdetett. — Orvosgyűlés volt a m. héten a városi székházban. Dr. Verebely budapesti s. bésztanár tanulságos előadást tartott. A fölolvásó ülés után zárt ülés volt, melyen a bácsmegyei orvosszövetség tudományos szakosztályának elnökévé dr. Spitzer István vármegyei főorvost választották meg. A főokszövetség rendes közgyűlést ezután dr. Rényi

József elnök nyitotta meg. A munkásbiztosító pénztárak eljárását többen erősen bíralták. A szövetség vagyona 12600 K. Tagsági díj 20 K. A jövő évi közgyűlés Zomborban lesz. — A közúti dunahídi csoportbeli alépitményi és ezekkel kapcsolatos munkáinak biztosítása céljából Ujvidék város tanácsa május 20-án a városháza kis tanácstermében versenytárgyalást tartott. A beérkezett 7 ajánlat végösszegei a következők: 1) Közmunka és Közlekedési rt. 1.094,870 K. 2) Zsigmondy Béla 1.180,811 K. 3) Rényi és Bottenstein 1.199,186 K. 4) Gregersen 1.219,459 K. 5) Freund H. és fia 1.233,874 K. 6) Fischer H. és fia 1.298,939 K. 7) Grünwald és Schiffer 1.312,752 K. Az ajánlatok átszámítás alatt vannak.

A hármask Palánka villanyvilágítási ügye a megvalósulás felé halad. Palánka, Ujpalánka és Opalánka községek a napokban tartott képviselőtestületi ülésükön a világítás létesítése mellett döntöttek. Már meg is kötötték a szerződést a budapesti Bárdos és Brachfeld céggel, melynek főbb feltételei ezek: Palánka község 330 izzólámpát, 6 ivlámpa-pótlót kap 8050 K évi átalány fizetése mellett. Ujpalánka község 82 izzólámpa és 2 ivlámpa-pótlóért évi 2000 K-t, míg Opalánka 160 izzólámpa és 3 ivlámpa-pótlóért 3840 K-t fizet. A három község tehát összesen 572 izzólámpa és 11 ivlámpa-pótlóért évi 13890 K-t fizet. Az izzólámpák 40 gyertyafényűek. A fémzálas ivlámpapótlók pedig egyenként 800 gyertyafényűek lesznek. Az áramszolgáltató telep 2 drb, egyenként 160 volt amperes áramfejlesztő egységgel építendő. A fenti átalányösszeget számításba véve egy évi világítása átlag 24 K-ba kerülne. Később felállítandó féléjjeli izzólámpa után évi 25 K, egész éjjeli izzólámpa után 40 K és minden féléjjeli ivlámpa-pótló után 175 K világítási díjatalány fizetendő. Egységár a magánfogyasztóknál hektovatt óránként 7 f, 300 órán felüli fogyasztásnál 6 f, 500 órán felülénél pedig 4 fillér. Motor és ipari celokra hektovatt óránként 2¹/₂ fillér, 1000 órán túli fogyasztásnál 1-8 fillér.

„Pusztul a komló Hódságon” ily című mult heti hírlünkre a következő levelet kaptuk: „A Bácskai Közérdek f. évi 22. számában „Pusztul a komló Hódságon” című közlemény jelent meg. E közleményre nézve, mint a hódsági komlótermelő egyik, indítva érzem magamat, a nem hódsági komlótermelő közönség helyes tájékoztatása céljából is megjegyezni, hogy Hódságon nagyobb foltokban lepték el ugyan a komlóültvényeket a földibólhák, azonban az éppén idejében érkezett tartós és kiadós eső a földibólhák megsemmisítette s a komlóültvényekre egyébként is oly jótékonyan hatott, hogy ez idő szerint a kilátások a várható komlótermés tekintetében nagyon biztatók, úgy a minőséget, mint a mennyiséget illetően. A „komló filoxera” nevezetű csodabogár pedig — nálunk legalább — mindez ideig ismeretlen. Hódság, 1914 május 25. Kiváló tisztelettel Trischler Ferenc hódsági komló nagytermelő.

Tanítógyűlés. A Bács-Kulavidéki r. k. tanítóegylet f. hó 27-én tartotta meg évi rendes nagygyűlést Hódságon az egyházi és világi tagok szép érdeklődése mellett. Evetovics János elnök, bácsi plebános, országgy. képviselő rövid imával nyitja meg a gyűlést. Elnöki megnyitójában elítéli a budapesti ugynevezett szabadgondolköző vallásellenes mozgalmát, mely a vallásoktatásnak az iskolától való elkülönítését célozza. Örvedetes hírként említi, hogy a kalocsai egyházmegye dr. Várady L. Árpád görög püspök személyében új érseket nyert. Fájdalommal említi Turnovsky Rezső bácsordasi és Kersch Mihály kulai plebánosok elhunytát, majd az új kulai plebánost Ödry Lajost élteti és a gyűlést megnyitja. A szokásos üdvözlések és a jegyzőkönyv felolvasása után Hódság bíró felolvasa a kifizőtt tételekre beérkezett dolgozatokra vonatkozó bírálatát. Jelenti, hogy minden egyes tételre 2—2 dolgozat érkezett be.

a) Mi az oka, hogy gazd. ism. iskolák iránt a szülők, tanulók, sőt még a tanítók is ellenszenvvel viselkednek? Miként volnának azok szervezendők, hogy a nép jóindulatát megnyerjék és az életre kihatók legyenek. A bírók egyhangu véleménye folytán a kifizőtt 40 K jutalmat Milla Antal kulai gazd. ism. isk. szaktanító nyerte el. A másik dolgozat szerzője Esch Péter bácsujlaki tanító dícséretet kapott szintén szép dolgozatáért.

b) A gyermek intellektuális érzelmeinek, a széperék, rend- és tisztaságszeretet fejlesztése. A két dolgozattól a bírók sem bírtak választani s így a 40 K megosztották a szerzők között. 20—20 K jutalmat kaptak König János szűfűlői és Esch Péter bácsujlaki tanítók.

c) Megírandó egy, a kalocsai egyházmegyében a XIX. században működő rk. tanító életrajza, különös tekintettel annak érdemeire a község társadalmi, gazdasági és erkölcsi életére vonatkozólag. Páv Ferenc cservénykai plebános olvasta fel a bírálatot, mely az 50 K jutalmat egyhangulag Szegő József kulai tanítónak itéli kiadni, aki annyi tanító mesterének bold. Turnovsky Sándor szűfűlői volt kitanító életrajzát írta meg. A másik dolgozat szerzője Berkes Ferenc bácsujlaki kitanító dícséretet nyert Kanyó Ödön nyugalm. kitanító életrajza megírásáért. Szegő József tanügyi referens rövid jelentése után az elhunyt Kersch Mihály helyébe Ketterer Mihály veprődi plebános választott meg bíróként s ezzel a közgyűlés veget ért.

A közebéden, tekintettel Kossuth Ferenc halálára, sem zene, sem szónoklatok nem voltak.

Különlegességek

cipő, sandál, kalap, nyakkendő s fehérneműkben

Nagy választékban kaphatók KARDOS-nál, Kulán

szabadosító
rálátak. A
díj 20 K.
z. — A
i és ezek
a céljából
város háza
artott. A
vetkezők:
870 K. 2)
s Botten-
459 K. 5)
H. és fia
312,752 K.

Vojnits Oszkár temetése. Vojnits Oszkár holtteste pénteken reggel ért Szabadkára. A Szent Teréz templomban ma, szombaton d.e. 10 órakor volt a gyászmise Vojnits Oszkár lelküdvéért. A gyászmisét Vojnits Dezső prépost-plebánus celebrálta. A misén Budanovits Mária operaénekesnő két egyházi éneket énekelt. A temetés vasárnap d.u. fél 4-kor lesz nagy gyászpompával. Budapestről és az ország minden részéből érkeznek az elhalt nagy világotató temetésére.

Lányi Mór jubileuma. Husz évvel ezelőtt mint fiatal vezértitkár került Lányi Mór a szabadkai közigazdasági bankhoz, mely akkor száz-ezer forint alaptőkével rendelkezett. A fiatal vezértitkár alig 2 esztendő alatt egy 3millió alaptőkéjű bank vezérigazgatójává küzdötte fel magát. Husz esztendő alatt szeretetben és becsülésben még csak erősödtek a kapcsolatok, amelyek Lányi Mór Szabadkához fűzik s szűkebb baráti köre ma ünnepli ezt a jubileumot.

Bérmálás. Öméltósága Horváth György püspök június 6-án délután 5 óra tájban érkezik Veperdől Kulára. Fogadtatására az előkészületeket megtették. Bandériummal várják a határon és este fátylászmenet lesz tiszteletére. A bérmálás Kulán 7-én lesz, innen délután fél 5-kor Cserenkára megy. A kulai bandérium elkiséri öméltóságát a határig.

Felolvasás. Kugler Béla községi jegyzőnk az Ipartestület felkérésére szerdán este az Ipartestület helyiségében az új választótörvényről felolvasást tartott. A nagyobb számban megjelent iparosok érdeklődéssel hallgatták az előadást és végül az elnök köszönetet mondott Kugler Béla jegyző úrnak a felvilágosításért.

Képkisorsolás. Ma szombaton este 9 órakor a kulai Kaszinóban kisorsolják Ditrich Zoltán festőművész egyik sikerült festményét. Tea-este 9 órakor. Az érdeklődők ezuton meghívotnak.

A kulai csatornafürdőt f. hó 28-án megvizsgálta a zombori m.kir. folyammérnöki hivatal főmérnöke és azt megfelelőnek találta.

Football mérkőzés lesz vasárnap délután 4 órakor a kulai vásártéren a Kulai Sport Club és a szabadkai Munkás Testező Egyesület csapatai közt. Este táncmulatság lesz a Zöldkertben.

A sorozás eredménye Kulán:

Korosztály	Besoroztak
I.	52
II.	14
III.	15

összesen 81 ifjút
280 állításköteles ifjú közül.

Ujverbász. Szentgyörgyi József a Ferencz-csatorna rt. nyug. gazdasági főnöke 70 éves korában Verbászon elhunyt. Temetése f. hó 31-én d.u. lesz. Halálát özvegye szül. Schmidt Irén úrnő gyászolja. Az elhunyt igen tevékeny és derék ember volt. — Az ujverbázi mezőgazdasági bank részvényitökéjét 200ezer Kval felemelte. Most fél millió az intézet részvényitökéje.

A belügyminister az 1884. XVII. tc. 11. §-a alapján alkotott és jelenleg is érvényben levő ipari szabályrendelet kiegészítéseképpen kötelezi a fogadó és étteremtulajdonosokat, hogy helyiségekben a vendégek számára könnyen hozzáférhető helyen kézműos edényt helyezzenek el. A mosdó lehetőleg folyó csappal ellátott kézműos készülék legyen. Továbbá megszigorítja a kiszolgálást azzal, hogy a poharakba, akár megtöltéskor, akár tálalásra tételkor tilos a személyzetnek ujjal nyulni.

Baján csütörtökön három kínai házalót tartóztattak le, akiknél hat-hétez K orosz és angol pénzt és magyar nyelvű jegyzeteket és fényképeket találtak. Budapestre toloncolták őket. Valószínűleg kémek. Ujvidéken 9 kínait tartóztattak le a határrendőrség.

Hamis papírpénzek a vármegyében. Az utóbbi időkben Baján és környékén meglehetősen mennyiségű hamispénz került forgalomba. Nagyrészt idegen helyekről származott be a hamis papírpénzek tömege. Figyelmes szemlélésre azonnal szembetűnik, hogy azok a papírpénzek hamisak, fotográfálás útján készültek. A papír alaptónusa sötétebb a rendesnél, a bankon levő figurák is sötétebbek, máskülönb a hamispénzek kitűnő másolatai az osztrák-magyar bankjegyeknek. A község fokozott óvatossága szükséges a papírpénzek átvételkor. Egyes hírek szerint Erdélyből kerültek elő ezek a hamisítványok, azonban mostanáig nem sikerült egyetlen egy gyanús embert sem elfogni, aki a pénz forgalombahozatalánál részes volt.

Az óbecsei polgári magyar dalkör június 1-én Óbecsén a községi nagyvendéglő dísztermében az ottani szerb egyházi és szerb iparos dalárdák közreműködésével fennállása 25-ik évfordulójának megünneplése céljából este 8 órai kezdettel jubiláris hangversenyt rendez.

Bácsszentiváni Fatelepe. Ezen cég nemrég egy tűzifaosztályt létesített és a tűzifának waggononkint eladásával foglalkozik. Több nagy uradalom tűzifa kitermelését megvette és így módjában áll a legjobb minőségű tűzifát is előnyös árák mellett szállítani. Állandóan raktárt tart cser, gyertyán, tölgy, bükk, szil, éger, hárs, kevert hasáb, dorong és a tűzifa szakmába vágó minden fajta tűzifát. Szállít azonnal bármilyen mennyiséget. Későbbi szállításra vonatkozó megrendelések előjegyezhetnek.

Vasuti előmunkálati engedély. A kereskedelmi miniszter újabb előmunkálati engedélyt adott Várossy Károly budapesti lakosnak a szabadka—gombos—palánkai h.é. vasut Ujgombos állomásából, esetleg Bácsordas vagy Dérnye állomásából kiágazólag Vajszka, Bogyán, Palona, Novoszelő és Dunaböckény községek érintésével a déldunavidéki h. é. vasut Palánka állomásáig és innen folytatólag Dunacséb, Dunagálos, Petrócz, Kölpény, Ósövé és Kuczora községek érintésével a m. kir. államvasutak Ujverbász állomásáig, illetőleg alternative Ósövé községtől Ökér állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű helyiérdekű vasutvonalra.

Köszönet nyilvánítás.

Kula, 1914 május 26.

T. Középbácskai Jótékony Egyesületnek

Kula.

Köszönettel igazolom, hogy Egyletüknel biztosított 119. számú tag után

K 1000 azaz: Egyezer korona

jótékony segélyt kezeimhez a mai napon kiutalták s ezuttal nem mulasztatom el az alkalmat, hogy Egyletük áldásdús működéséért külön köszönetemet ki ne fejezzem.

Biztosítva Önöket legmesszebbmenő hálámról szívesen adom b. tudomásukra, hogy Egyletükbe való belépést, mindenkinek a legjobb lélekkel fogom ajánlani.

Teljes tisztelettel

Deutsch Regina

Van szerencsénk a n. é. község szíves tudomására adni, hogy Egyletünk alapszabályait a magas m. kir. Belügyministerium 20759 914 sz. alatt jóváhagyta s Egyletünk működését a fenti köszönynyilatkozat tanúsága szerint meg is kezdte, amennyiben az első haláleset után

K1000 azaz: Egyezer korona

jótékonysegélyt, kedvezményezettnek már ki is fizettük.

Egyletünk I. körzetébe — az elhunyt tagok helyébe — jelentkezések 50 éves korhatárig elfogadtnak.

A II. körzetbe, annak megalakulásáig, alapszabályaink értelmében 65 éves korhatárig terjedő tagok jelentkezése is figyelembe vétetik.

Tagok felvételéhez belépési nyilatkozat és orvosi bizonyítvány becsatolása megköveteltatik s egyben

4 korona	beiratási díj
2 „	évi tagsági díj és
4 „	haláleseti díj

összesen 10 korona fizetendő s azután minden haláleset után 4 korona.

A biztosított halálának bekövetkeztekor Egyletünk a belépési nyilatkozatban megjelölt kedvezményezettnek vagy végrendeleti örökösnek

1000 koronát fizet ki.

A tagok jelentkezése Egyletünknel a Kulai Hitelbank Rt. helyiségében kéretik.

Tisztelettel

Középbácskai Jótékony Egyesület

A Grigorievits János-féle ház június 3-án d.u. 3 órakor önként s árverésen fog eladatni.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejtethetetlen férjem temetésén résztvettek, fogadják ezuton hálás köszönetemet.

Kula, 1914 május 26.

Özv. Kormos Edéné

1110 sz. 1914

Hirdetmény.

Torzsa község tulajdonát képező, a torzσαι 61. sz. tkvi betétben felvett 936. 937. hrsz. 423□ól területű belsőséget — két házhelyre osztva

1914 június 2-án d.e. 9 órakor a község-háza tanácstermében tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladjuk.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők. Torzsa, 1914 május 16.

Schick Ede 2 Messinger Fülöp
jegyző bíró

1821 sz. 1914

Bérbeadási hirdetmény.

ZSABLYA község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy Zsablya község határterületén az 1883. évi XX. tc. 2. §-ában a nagyobb birtokosok részére biztosított jogok fenntartása mellett gyakorolható vadászati jog a község mintegy 15000 kat. hold határan 1914. augusztus 1-től 1925. évi január 31-ig bezárólag Zsablya község-házánál 1914. június 15-én d.u. 3 órakor nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Zsablya, 1914. május 15.

2

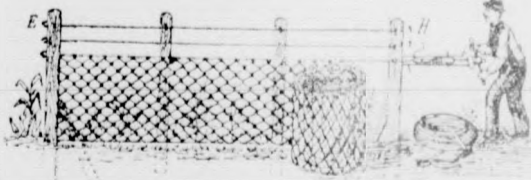
Előljárók

Kerestetik a megye minden községében

helyi képviselő

ki waggonkinti tűzifa eladásával jutalek ellenében foglalkoznék. Ajánlatok a Bácsszentiváni Fatelepe Tűzifaosztályához Bácsszentiván, intézendők.

Dörner Jánosné szita és sodronyárú készítő
KULAI Kossuth Lajos utca, Dudás-féle ház

Ajánlja saját készítésű

horgonyzott drótkerítéseit

folyó méterenkint 25 fillértől feljebb.

Költségvetéssel kívánatra szívesen szolgál

„MODIANO” CLUBSPECIALITÉ

A LEGDRÁGÁBB DE A LEGJOBB!

Orvosi tanácsra úgy a hiüvelyek mint a lapocshik nyomattanok; de mindenkiben benne van nyomással a vélygyászgyáros alarása S. J. H. H. H.

Táncitanítási jelentés!

Páncél Árpád budapesti okl. táncitanító Kulán a Kaszinó szállodában tánckurzust nyit úgy a felnöttek mint a gyermekek részére külön-külön. A tanítás felnöttek részére június 14-én, a gyermekek részére pedig június 20-án szombaton délután 5 órakor kezdődik. Előjegyzéseket már a mai naptól kezdve elfogad szíveségből: Wighart Ernő úr a Kaszinó szálloda tulajdonosa és lapunk kiadóhivatala, június 10-től pedig Páncél Árpád. — A legújabb táncokat mutatom be. A gyermekcsoporthoz a svédturnát is rendszeresen zenére tanítom.

1111 sz. 1914

Versenytagyalási hirdetmény.

Torzsa község alulírott előjárósága

gyepmesteri lak és mellék helyiségei

építési munkáinak nyilvános írásbeli egység-

nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Ajánlatok csak az összes munkákra adhatók
és számlákra iránymennyi vagy általános összegű
ajánlatok is elfogadhatók.

A munkálatot a törvényhatóság még nem
engedélyezte.

Az építkezés a melynek előirányzati értéke
5.8562 K. a munkálatadás napjától számított
3 hó alatt teljesen befejezendő.

Csak a közszállítási szabályrendelet 18. §-hoz
kapott minta szerint kiállított, 1 K-ás bélyeggel
elátott, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban el-
helyezett s közvetlenül vagy posta útján leadott
ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlat borítékának felírása a következő:

„Községi Előjáróságnak

Torzsa

Ajánlat az 1111 sz. 1914 versenytárgyalási

hirdetményben kiírt építési munkálatokra.“

A postán érkező ajánlatok az előjáróság
címére küldve, a közvetlenül benyújtandó ajánlatok
pedig a hivatalos órák alatt a községi jegyző-
nél a versenytárgyalás határidejéig adandók be.
Ajánlattevők ugyancsak a határidőre az ajánlati
összeg 5%.-át bántpénz fejében községünk
pénztárába — a hirdetmény számára való hivat-
kozással — készpénzben vagy biztosítékképes
értékpapirokban befizetni kötelesek. A készpénz
után a község kamatot nem fizet, a készpénz
azonban megfelelő értékű s biztosítékképes értékpapírral
bármikor kicserélhető. Az értékpapírok
kamatszélvényei esedékességük időpontjában ki-
vánatra kiadatnak, feltéve, hogy a letét letiltva
nincs. A bántpénzt az ajánlatához csatolni nem
szabad.

A versenytárgyalás a község háza tanácster-
mében 1914 június 12-én d.e. 9 órakor tartatik
meg.

A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy
azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Az általános s részletes feltételek, terv, költ-
ségvetés és az ajánlati minta a községi jegyzői
irodában mindennap d.e. 9-11 óráig megtekin-
thetők, esetleg a szabályrendelet szerinti magán-
munkálati díjak mellett meg is szerezhetők.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges dön-
teség kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, akik a szóban levő mun-
kálattal teljesítésére törvényes képesítéssel nem bír-
nak, már ajánlatukban ily képesítéssel bíró meg-
bizottat megnevezni és annak képesítését igazolni
kötelesek.

Azon pályázók, akik alulírott községi elő-
járósággal üzleti összeköttetésben még nem áll-
lottak, illetőleg előtte ismeretlenek, szállítóképessé-
güket és megbízhatóságukat a rájuk nézve ille-
telkes kereskedelmi és iparkamara által egy évi
időtartamra és csakis a szóban levő konkrét
építkezésre szóló érvényes kiállított bizonyítvány-
nyal igazolni tartoznak.

Alulírott községi előjáróság fentartja a jo-
got, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott
árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Torzsa, 1914 május 16.

Schick Ede 2 Messinger Fülöp
jegyző bíró

Egy jókarban lévő

szikvizgyár

villamosmórral és kézhajtásra berendezett gép-
pel, az összes berendezéssel együtt, más vállalat
miatt azonnal eladó. (Kellő vevőkör helyben).
Bővebbet BRANDT BÁLINT ecet és eszenc
gyárosnál Kulán. 1-3

1109 sz. 1914

Hirdetmény.

Torzsa község és a hozzátartozó
Péklapuszta határában az 1883. évi XX. tc.
3. §-a értelmében gyakorolható
vadászati jogot

1914 augusztus 1-től 1924 január 31-ig
terjedő 9¹/₂ évre 1914 június 6-án d.u. 2
órákor a község háza tanácstermében meg-
tartandó nyilvános árverésen bérbeadjuk.

Az árverési feltételek a jegyzői irodá-
ban a hivatalos órák alatt betekinthe-
tők.
Torzsa, 1914 május 16.

Schick Ede 2 Messinger Fülöp
jegyző bíró

Pongrácz A. Sándor

írisszabósága

KULA (Ferenc József téri bérpalotában)

Tex János és fiai épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc utca 3631
Készítenek háló, ebédlő, iriszoba, könyvtár-szekerény,
üzleti áhványokat stb.
Rajzokkal és árajánlattal szívesen szolgálnak.

GŐZMOSÓ

fehérnemű és vegytisztító intézet
KULA a kir. jbirósággal átellenben
SZÓTÉR ANTAL

OZONOL a legideálisabb FECSKENDŐ

légfertőtlenítő
tartós és szolid kivitelben.
Jobb magánházak, intézetek, kávéházak, mozi, étterem s ib. részére
nélkülözhetetlen.

SWEEPER VAC (SWIPERVEK)

A világ legtökéletesebb porszívógépe!
Több 100.000 használatban. Kezeléséhez egy személy elegendő.
Egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Számítalan helybeli és kör-
nyékbeli referencia. Ára készpénzfizetés mellett 80 K. Árjegyzék frankó.
Katona és Társa Budapest II. Henger-utca 1.

Chromtalpu Szandálcipők

Ifju Kovács J. I. cégnél, Kula

Nagy választék
férfi, női és gyermek bőrcipőkben és szandálokban
Mrgyanov Zesta divatáruházában a Menyasszonyhos, Kula

Férfi, női divatárúk nagy választékban

Acsanszki és Gruity festék, fűszer és csemege árú kereskedőknél, Kula Telefon 41

Nyomatott! Berkovits Márk laptulajdonos könnyen nyomdájában, Kulán, Telefon 14

Legrégibb műasztalosság, Kulán

TREBITSCHER KÁROLY

ALAPÍTOTT: 1882 ÉVBEN

A legmodernebb

ebédlő és háló szobák nagy raktára

Elsőrendű munka!

Olcsó beszerzési forrás!

6-10

Olcsó pénzkölcsönök

4¹/₂%-os kamatláb mellett teljesen
kifizetve 100-at 100-ért magyarországi,
horvátországi és szlavóniai földekre. Mi-
után bankházunk vállalja az összes felvé-
teli költséget, kölcsönvevő, előzetes ki-
adás nélkül, a teljes pénzt kézhez kapja
kifizetve.

Földbirtokok parcellázása igen ked-
vező feltételek mellett.

Hercog Fivérek bankháza
Szabadka (Kossuth-utca)
Fiók: ÓBECSE Plebania-utca

SUGÁR JÁNOS

teherszállító vállalata

KULA (Kossuth Lajos-utca)

Mercur Sósorszesz

(törv. védve)

nélkülözhetetlen hássiser,

mely megszüntet minden szurást,
szaggatást és más testi fájdalmat!

Kapható 44 f, 1.20 és 2.50 K-ás üvegekben
az Első Kulai Sósorszesz vállalatnál, Kula
éppoly minden gyógyszerárban, drogeriában és
fűszerkereskedésben.

Treuer Péter férfiszabó

Kula

a volt Bischof Ferenc-féle férfiszabó üzlethelyiségben